

NOROGA BOAZOSÁPMELAČČAID RIIKKASEARVVI NJUOLGGADUSAT

Dohkkehuvvon riikačoahkkimis geassemánu 28. – 30. b. 1978,
majemus dárkkistuvvon 2005 riikačoahkkimis

§ 1. ULBMIL

1. NBR:a ulbmil lea ovddidit boazosápmelaččaid beroštumiid ekonomalaččat, fágalaččat, sosiálalaččat ja kultuvrralaččat.
2. Riikkasearvi galgá ovddidit oktavuoda boazosápmelaččaid gaskkas, ja bargat dan badjelii ahte boazosápmelaččat ieža galget stivret ealáhusa ovdáneami, vai dat dáhpáhuvá árbevirolaš riekteoainnu vuodul ja boazosápmelaččaid ealáhusdoaimma vuodđojurdagiid vuodul.

§ 2. MIELLAHTTOVUOHTA

1. Riikkasearvi miellahtut leat orohagat ja ovttaskas olbmot mat leat riikkasearvi fylkka-/báikkálaš servviid miellahtut. Riikkastivra sáhtá njuolggo miellahtovuoda addit ovttaskas olbmuide geat eai leat fylkka- dahje báikkálaš servviid miellahtut.
2. Váldomiellahtut sáhttet leahkit buot boazosápmelaččat geat leat deavdán 16 jagi, dahje geat devdet 16 jagi dan jagi, ja maiddá i boazodoalopenšonisttat ja skuvlavázzi boazodoallonuorat. Váldomiellahttu sáhtá välljejuvvot ja sus lea jienastanriekti fylkka-/báikkálaš searvvis ja sáhtá välljejuvvot riikačoahkkináirrasin. Miellahttovuohta čadno dan fylkka-/báikkálaš searvá i masa miellahttu gullá, ja gos su orohat lea.
3. Buot sámi boazoguhtunguovlluid orohagat dohkkehuvvojit miellahttun. Orohatmiellahttovuohta lea vuodđun riikačoahkkináirasiid rehkenastimii. Fylkka-/báikkálaš searvi sáhtá mieđihit jienastanrievtti fylkka-/báikkálaš searvvi orohatmiellahtuide. Orohaga áirras fylkka-/báikkálaš searvvi jahkečoahkkimis galgá persovnnalaččat leahkit NBR:a miellahttu.
4. Doarjjamiellahttun dohkkehuvvojit earát geat leat deavdán 16 jagi, dahje geat devdet 16 jagi dan jagi, ja geat beroštit boazoealáhusas. Doarjjamiellahttuin lea hupman- ja evttohanriekti fylkka-/báikkálaš earvvis, muhto riikačoahkkimis ii leat. Doarjjamiellahttuin ii leat jienastanriekti, eai ge lohkkko riikačoahkkináirasiid rehkenastimis, eai ge sáhte välljejuvvot riikačoahkkináirrasin.
5. Riikačoahkkín sáhtá addit gudniamiellahttovuoda miellahtuide geat earenoamážit ánsšášit dan. Gudniamiellahtut eai dárbaš máksit miellahttovuoda, muhto sis leat muđui seamma vuoigatvuodát ja geatnegasvuodát go eará miellahttuin.
6. Miellahttovuoda eaktun lea ahte ohcci dohkkeha searvvi njuolggadusaid. Jus mánggii rihkku njuolggadusaid, de sáhtá bijahallat eret miellahttun, b.st. 5. §, 5.9.

§ 3. MIELLAHTTOVUOHTA

1. Miellahttovuohta gokčá riikkasearvvi ja fylkka-/báikkálaš searvvi miellahttovuođa.
2. Riikačoahkkin mearrida miellahttomávssu guovtti jahkái hávális.
3. Miellahttomáksu juhkkovuvvo proseanttaid mielde gaskal riikkasearvvi ja fylkka-/báikkálaš searvvi. Doarjjamiellahtuid miellahttomáksu galgá ollislaččat mannat fylkka-/báikkálaš searvái.
4. Jus galgá sáhttit välljejuvvot riikačoahkkináirrasin galgá miellahttomáksu leat máksojuvvon ovdal cuoŋománu 1.b. Fylkka-/báikkálaš searvvit galget maŋimustá cuoŋománu 15.b. sáddet NBR:ii vuolláičállojuvvon miellahttolisttá mas máksinbeaivi lea logahallon. Dasa lassin leat buohkat geat mákset miellahttomávssu jagi mielde ollislaš miellahtut máksináigge rájes ja galget dađimielde dieđihuvvot NBR:ii.

§ 4. RIIKAČOAHKKIN

1. Riikkasearvvi riikačoahkkimis lea eanemus váldi. Dábálaš riikačoahkkin galgá dábálaččat dollojuvvot juohke jagi, ja ovddit riikačoahkkimis galgá áigi ja báiki mearriduvvot.
2. Fylkka-/báikkálaš servviid áirraslisttát galget leahket NBR duohken maŋimustá 3 váhkku ovdal riikačoahkkima. Miellahttolohku 31.12. rájes mannán jagi lea riikačoahkkima áirraslogu meroštallanvuodđu. Ollislaš miellahttolohku 31.12. rájes sáddejuvvo NBR:ii maŋimustá ođđajagimánu 31.b. Juohke fylkka-/báikkálaš searvi rehkenastá riikačoahkkináirasiid logu fylkka-/báikkálaš searvvi miellahttologu vuodul, nu ahte juohke 10. (logát) álgojuvvon miellahttovuohta addá ovttá áirasa. Rehkenastimis lohkkovit stuora orohagat 4 miellahtun, dábálaš stuora orohagat 2 miellahtun ja unna orohagažat 1 miellahtun. Doarjjamiellahtut eai lohko áirasiid rehkenastimis.
3. Riikačoahkkimii galgá gohččojuvvot 2 – guokte – mánu ovdal rahpama. Gaskaboddosaš áššelistu galgá čuovvut gohččuma.
4. Buot NBR:a miellahtuin lea vuoigatvuohta čuovvut riikačoahkkima. Riikastivra ja välljejuvvon áirasat leat geatnegahtton čuovvut riikačoahkkima.
5. Riikastivrras, fylkka-/báikkálaš searvvis ja riikkasearvi miellahtuin, earret doarjjamiellahtuin, lea evttohanvuoigatvuohta riikačoahkkimis. Evttohusat galget boahán riikastivrii maŋemustá 2 – guokte – mánu ovdal riikačoahkkima. Áššit mat leat boahán maŋnel, sáhttet goitge ovddiduvvot riikačoahkkimii jus 2/3 jienasteddjiin geat leat boahán riikačoahkkimii, mieđihit dasa.
6. Buot NBR:a miellahtuin, earret doarjjamiellahtuin, lea hupmanvuoigatvuohta riikačoahkkimis. NBR:a bálkáhuvvon bargiin ja bovdejuvvon gussiin lea maid hupmanvuoigatvuohta.
7. Fylkka- ja báikkálaš servviid välljejuvvon áirasiin ja riikkasearvvi stivralahtuin lea jienastanriekti riikačoahkkimis. Dábálaš eanetlohku mearrida jus riikačoahkkin ii leat eará

gávnnahan. Jus ovtameare leat jienat, de lea jodiheaddjis duppaljietna. Jodiheaddji ja stivralahtuid válljemis gáibiduvvo goitge čielga (absoluhtta) eanetlohku.

8. Earenoamáš riikačoahkkinn galgá dollojuvvot jus unnimustá 4 – njeallje – stivralahtu gáibidit dan.

§ 5. RIIKAČOAHKKIMA VÁLDI

1. Riikačoahkkima váldobargu lea mearridit searvvi politihkkalaš njuolggadusaid ja doaimmaid, ja dan oktavuodas mearridit doabmaplána boahhte áigodaga várás, máid bargi orgánat leat geatnegahtton čuovvut.
2. Riikačoahkkinn galgá meannudit buot áššiid, ja mearrádusaid dahkat buot áššiin mat leat dohkkehuvvon áššelisttus, dasalassin rehketoalu ja ovddit jagi jahkediedáhusa, ja boahhte jagá bušeahta. Rehketoallu galgá leat dárkkistuvvon.
3. Riikačoahkkinn vállje dárkkistanlávdegotti mii guorahallá boahhte riikkačoahkkima áirasiid válddi, go riikkastivra lea ožžon daid, b.st. § 4.2. Dárkkistanlávdegoddi galgá maiddái bearráigeahččat ahte riikkačoahkkima mearrádusain lea seamma sisdoallu sihke sámegilli ja dárogilli.
4. Riikačoahkkinn vállje válgalávdegotti mii galgá evttohit ođđa riikastivrra mañit jagi válgii. Buot báikkálaš searvvit galget ovddastuvvot válgalávdegottis.
5. Riikačoahkkinn vállje riikastivrra sierra válggas. Fylkka- ja báikkálaš searvit galget stivramiellahtu evttohattiin, nu guhkás go vejolaš, bearráigeahččat ahte nissonolbmuide lea sihkaraston ovddastupmi stivrras.
6. Riikačoahkkinn vállje daid áirasiid riikastivrii mat leat válggas, ja daidda persovnnalaš várrelahtuid. Riikastivralahtu oktan persovnnalaš várrelahtuiguin leat válggas čuovvovaš málle mielde, b.st. § 6.2:

Álgojagi válljejuvvojit riikastivralahtu Lulli-Trøndelágas/Hedemárkkus, Nordlánddas, oarjjimus Finnmárkkus ja boazodoallonuoraid áirras.

Mañit jagi válljejuvvojit riikastivralahtu Davvi-Trøndelágas, Tromssas ja Gaska-Finnmárkkus.

Nuorttamus Finnmárkkus válljejuvvo riikastivralahtu juohke goalmmát jagi.

Jodiheaddji, gii válljejuvvo guovtti jahkái hávális, lea mielde riikastivrras, mas dasto leat ovcci lahtu. Son gii lea jodiheaddjin leamaš 2 – guokte – áigodaga mañjalaga, sáhtta biehttalit válljejuvvo ođđasit seamma guhkes áigái.

Jodiheaddji, riikastivralahtu oktan persovnnalaš várrelahtuiguin, ja NBR ovddasteddjiid válga galgá leat čálalaččat. Eará válggain lea rabas jienasteapmi.

7. Riikačoahkkinn dohkkeha fylkka-/báikkálaš servviid njuolggadusaid, ja mearrida galget go ođđa searvvit váldot riikkasearváii mielde.

8. Riikačoahkkin mearrida fylkka-/báikkálaš searvvi miellahtu eretbidjama.
9. Riikačoahkkin mearrida áššis jus riikastivrra mearrádušat váidojuvvojit.
10. Riikačoahkkin mearrida boahte rehketoalloáigodaga miellahttomávssu, b.st. § 3.2.

§ 6. RIIKASTIVRA

1. Riikastivrras lea alimus váldi riikkasearvvis go riikačoahkkin ii leat čoahkis.
2. Riikastivras leat ovcci lahtu, juhkkujuvvon dáinnalágiin:

Okta Lulli-Trøndelágas ja Hedmárkkus

Okta Davvi-Trøndelágas

Okta Nordlánddas

Okta Tromssas

Golbma Finnmárkkus (okta Guovdageainnu boazoguohtunguovllus, okta Kárášjoga boazoguohtunguovllus ja okta Buolbmát dahje Várjjat boazoguohtunguovllus. Buolbmát dahje Várjjat boazoguohtunguovllu stivralahttu válljejuvvo golmma jahkái, ja lonohallojuvvo Buolbmát ja Várjjat gaska. Buolbmát ja Várjjat sáhttiba soabadit gaskaneaska guhkidit stivralahtu áigodaga.)

Okta áirras boazodoallonuorain.

Jodiheaddji válljejuvvo sierra. Riikastivra vállje ieš sadjásaš jodiheaddji.

3. Riikastivra sáhttá válljet bargolávdegotti mas leat mielde jodiheaddji, sadjásaš jodiheaddji ja okta stivralahttu.
4. Riikastivra čoahkkana nu dávjá go jodiheaddji dahje unnimustá 3 stivralahtu gávnnahit dan dárbbaslažžan. Stivrras lea mearridanváldi go unnimustá 4 stivralahtu leat čoahkkanan. Stivrra mearrádušat dohkkehuvvojit dábálaš eanetloguin. Go leat ovtameare jienat evttohusain main jodiheaddji jienastii juoppá, de lea su jietna mearrideaddjin.
5. Jodiheaddji oažžu vuoigatvuoda geatnegahttit searvvi vuolláičállagiinnis. Dán vuoigatvuoda sáhttá riikastivra vaikko goas geassit ruovttoluotta.

§ 7. RIIKASTIVRRA VÁLDI JA GEATNEGASVUODAT

1. Riikastivra lea riikkasearvvi doaimbi orgána, ja galgá doaimmahit searvvi bargguid daid lágaid ja njuolggadusaid mielde maid riikačoahkkin lea mearridan.
2. Riikastivra hálddaša searvvi opmodaga, ráhkada bušehta ja rehketoalu, ja ovddida daid riikačoahkkimii.
3. Riikastivra ovddida jahkedieđáhusa searvvi doaimmaid birra riikačoahkkimii.

4. Riikastivra ovddida boazosápmelaččaid gáibádusaid eiseválddiide, ja sáhtta šiehtadallat eiseválddiiguin ekonomalaš ja eará beliid mat váikkuhit boazosápmelaččaide. Riikačoahkkima njuolggadusaid mielde sáhtta riikastivra boazosápmelaččaid ovddas šiehtadallat eiseválddiiguin ekonomalaš ja eará beliid mat váikkuhit boazoealáhussii. Dákkár šiehtadusaid galgá, jus lea vejolaš, ovddidit riikačoahkkimii dohkkeheapmái ovdal go dat bohtet johtui. Riikastivra sáhtta delegeret válddi sierra välljejuvvon lávdegottiide.
5. Riikastivra meannuda daid áššiid maid fylkka-/báikkálaš searvvit addet riikastivrii. Riikastivrra mearrádusat galget sáddejuvvot sidjiide geaidda ášši guoská. Sii geaid vuostá riikastivrra mearrádusat šaddet, sáhttet gáibidit mearrádusa vuosttaš riikačoahkkimii loahpalaš mearrideapmái. Dákkár gáibádus galgá sáddejuvvot riikastivrii manemustá 4 – njeallje – vahku manjel go lea ožžon dieđu riikastivrra mearrádusa birra.
6. Riikastivra bidjá bargui ja hálddaša čállingotti bargiid.
7. Jus boazodoallošiehtadallamat leat mielddisbuktán stuora prinsihppalaš rievdadusaid diimma riikačoahkkima mearrádusaid ektui, de galget báikkálaš searvvit gulahallot ovdal go šiehtadus vuolláičállojuvvo.

§ 8. ČÁLLINGODDI

1. Riikkasearvvis galgá leahkit, dan meare go lea ekonomiiija, fásta čállingoddi mii fágalaččat ja návccalaččat nagoda dohkálaččat bargat bargguidis áigges áigái.
2. Čállingotti váldobargu lea hálddašit ja čadahit daid bargguid maid riikastivra ja riikačoahkkinn bidjá dasa, ja veahkehit fylkka- ja báikkálaš servviid ja NBR lávdegottiid, ja mellahtuid, ja nu guhkás go vejolaš doaibmat fuolahanoargánan miellahtuid várás.
3. Čállingotti bargu ja ovddasvástádusat mearriduvvojit sierra njuolggadusaid bokte, mii biddjo riikačoahkkima dohkkeheapmái.

§ 9. FYLKKASEARVVIT/BÁIKKÁLAŠ SEARVVIT

1. Riikkasearvi vuodđuduvvo guovtti dási organiserema vuodul.
2. Searvvi bajimus ja čohkkejuvvon orgána lea riikačoahkkinn mas riikastivra lea doaibmi orgána.
3. Vuodđodásis organiserejuvvot fylkkasearvvit dahje báikkálašsearvvit mat buoremus lági mielde oppalaččat galget gokčat Norgga sámi boazodoalloguovlluid. Riikačoahkkinn galgá dohkkehit odđa servviid mat háliidit NBR miellahtun.
4. Searvvit galget vuosttažettiin bargat sin guovllu boazosápmelaččaid beroštumiiguin. Fylkka- ja báikkálaš searvvit sáhttet, jus lea dárbu, bivdit veahki riikastivrras ja čállingottis, ja galget sidjiide diedihit bargguset birra.

5. Fylkka- ja báikkálaš servviin lea vuogiatvuolta cealkámušaid addit orohagaid ja ovttaskas olbmuid miellahttovuođa ohcamiid oktavuodas sin guovllu siskkobealde.
6. Daid njuolggadusaide lassin galget fylkka- ja báikkálaš servviin Leahkit sierra njuolggadusat maid riikačoahkkin dohkkeha, b.st. § 5.7.

§ 10. REHKETDOALLOÁIGODAT

Rehketdoalloáigodat galgá čuovvut káleanddarjagi.

§ 11. NJUOLGGADUSAID RIEVDADEAPMI

Njuolggadusaid rievdadeapmái gáibiduvvo ahte unnimustá 2/3 eanetlohku riikačoahkkináirasiin geain lea jienastanriekti, dorjot rievdadeami.

§ 12. RIIKKASEARVVI HEAITTIHEAPMI

Jus riikkasearvi galgá loahpahuvvot, de gáibiduvvo unnimustá 2/3 eanetlohku riikačoahkkináirasiin geain lea jienastanriekti, guovtti riikačoahkkimis manjalaga. Riikastivra mearrida dasto mainna lágiin heaittiheapmi čađahuvvo.